

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Stand van zaken Wmo en jeugdhulp, Sociaal Wijkteam en welzijn - januari t/m augustus 2021

Kernboodschap

- **We blijven op koers door de invloeden te analyseren en door te vertalen in de navigatie naar ons eind punt.** We houden grip en focus door gedegen analyses op inhoud en financiën. We vertalen dit door in beleid en uitvoeringsplannen
- **Bestaande en voorgestelde bezuinigingsvoorstellen zijn opnieuw beoordeeld.** Verweij Jonkers heeft een analyse op de ingevoerde en voorgestelde bezuinigingsvoorstellen gedaan. De beoordeling heeft een aantal aanbevelingen opgeleverd die we door vertalen in het totale pakket van bezuinigingsmaatregelen.
- **Er komt ruimte voor innovatie en vernieuwing.** Door de extra middelen vanuit de rijksoverheid kunnen we naast het dempen van de tekorten uitvoering geven aan vernieuwing en verbetering van preventie en zorg.
- **De coronacrisis speelt ons nog steeds parten.** Het einde van de crisis is nog niet in zicht doordat er sprake is van een derde golf. Dit betekent dat we nog langer een beïnvloeding van zorggebruik zullen zien, welke niet voorspelbaar is.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
19-12-2019	Informatienota Contracten Wmo en jeugdhulp 2020 gemeente Wijchen, zaaknummer 19/039952
13-02-2020	Beslisnota Bezuinigingsvoorstel Wmo en jeugdhulp 2020, zaaknummer 20/42891
28-05-2020	Informatienota Stand van zaken Wmo en jeugdhulp, Sociaal Wijkteam en Welzijn 2020 tijdens de Coronacrisis, zaaknummer 20/045731
02-07-2020	Informatienota Stand van zaken WMO en jeugdhulp, Sociaal wijkteam en Welzijn 1 ^{ste} kwartaal 2020, zaaknummer 20/042036
17-09-2020	Informatienota stand van zaken WMO jeugdhulp, sociaal wijkteam en welzijn 1 ^{ste} halfjaar 2020, zaaknummer 20/049352
20-04-2021	Beslisnota ' <i>Betaalbaarheid van goede zorg</i> ', zaaknummer 21/060771
03-06-2021	Informatienota Stand van zaken Wmo en jeugdhulp, Sociaal Wijkteam en Welzijn 1e halfjaar 2021, zaaknummer 21/061956
30-09-2021	Informatienota ' <i>Extra incidentele middelen jeugdzorg</i> ', zaaknummer 21/064403
30-09-2021	Beslisnota voor de gemeenteraad, ' <i>Betaalbaarheid hulp bij het huishouden</i> ', zaaknummer 21/062331
30-09-2021	Beslisnota ' <i>Bestemmen van incidentele middelen coronasteunpakket voor jeugd, ouderen en kwetsbare groepen</i> ', zaaknummer 21/064071

Toelichting

We informeren uw raad volgens de bestaande P&C-cyclus over de stand van zaken rondom de toegang, welzijn het zorggebruik Wmo en Jeugdhulp. Hiermee creëren we inzicht, waarmee we de kostenoverschrijding willen beheersen en waar mogelijk terugdringen, terwijl we de kwaliteit van zorg, welzijn en toegang op orde houden. Dat doen we voor de tweede keer dit jaar in deze informatienota met een nadere duiding en inzicht in behaalde resultaten in het monitor verslag (bijlage 1).

De raad heeft met de nota 'Betaalbaarheid van goede zorg' besloten een aantal bezuinigingsmaatregelen om te zetten naar beleid. Daarnaast heeft zij ingestemd met een aantal aanvullende bezuinigingsvoorstellen. Zelf heeft de raad Verweij Jonkers de opdracht gegeven een second opinion te doen op de bestaande en voorgestelde bezuinigingsmaatregelen. Kort gezegd hebben zij geconstateerd dat de gemeente Wijchen met het bestaande en het nieuwe pakket aan maatregelen op de goede weg is. Zij benoemt daarnaast aanbevelingen waarvan de raad besloten heeft middels een amendement om deze uit te laten voeren. In deze nota en in bijlage 1 (monitorverslag) geven wij aan hoe en wanneer wij deze aanbevelingen ten uitvoering brengen.

1: Nulmeting en tussentijdse prognoses 2021

De Nulmeting is in de maanden januari tot en met maart uitgevoerd. Dit hebben we gedaan door naar alle productgroepen te kijken zoals bijvoorbeeld begeleiding vanuit de Wmo en pleegzorg vanuit de Jeugdwet. Bij alle productgroepen is gekeken naar het gebruik van 2020, de actuele zorgpopulatie en is er een inschatting gemaakt op basis van inhoudelijke en cijfermatige analyse waar we op verwachten uit te komen eind 2021.

Volgens deze methodiek monitoren en duiden we door het jaar heen en vergelijken periodiek de huidige begroting (tevens nulmeting 2021) en de realisatie. Op basis van het werkelijk gebruik van 1 januari tot en met augustus 2021, komen we met een bijstelling die we op hoofdlijnen in deze nota en met meer details benoemen in bijlage 1 (monitorverslag). Deze analyse heeft ervoor gezorgd dat we de prognose einde jaar hebben geactualiseerd. De cijfermatige uiteenzetting leest u onder het kopje financiën in deze nota en in bijlage 1 (monitor verslag).

De belangrijkste ontwikkelingen, zoals benoemd in het monitorverslag, zijn:

Toegang

- Bij de Wmo-nieuw en Jeugd zien we een gestage daling van de wachttijden.
- Na een afname van de wachtlijsten begin 2021 zien we in de zomer weer een stijging in Wmo-klassiek vragen.
- Het Sociaal Wijkteam maakt professionaliseringsslag door zorgvuldiger te kijken wat passende zorg is. De werkprocessen en het beoordelingskader zijn goed beschreven en ingevoerd, conform bezuinigingsopgave.
- Er is gestart met een spreekuur voor enkelvoudige vragen en binnenkort start een steunpunt. Door goede meetmomenten volgen we deze ontwikkeling.
- MeerVoormekaar en het Sociaal Wijkteam werken nauw samen voor het uitbouwen van het vrij toegankelijk aanbod, gericht op de inwonervraag.

Jeugd

- De intensiteit van de zorgvraag binnen de jeugdzorg neemt toe (de zorgvragen worden zwaarder). Dit verschilt wel per zorgproduct.
- Er is een afname van dagbehandeling, dagbesteding en persoonlijke verzorging. De bezuinigingsmaatregelen lijken hier effect te hebben.

- Kosten voor begeleiding nemen af door een verschuiving van specialistische naar reguliere begeleiding. Dit is een gevolg van de ingezette maatregelen.
- Kosten van ambulante behandeling nemen toe door een hoger tarief.
- Ten gevolge van de coronacrisis stijgt het beroep op jeugd-GGZ. Deze ontwikkeling zien we in heel Nederland. De groei lijkt zich de afgelopen maanden gestabiliseerd te hebben.
- Door corona- en blokhuismiddelen breiden we zowel de SOJ als SMW/jeugdconsulenten uit. Hierdoor breiden we hun werkzaamheden uit met de vijfgesprekken module en het geven van cursussen en bijeenkomsten.
- Het aantal jeugdigen in verblijf daalt licht, maar de jeugdigen die in verblijf zitten krijgen meer of zwaardere zorg.
- Jeugdbescherming en jeugdreclassering lijkt zich te stabiliseren.
- Er wordt minder vaak PGB ingezet omdat zorg in natura volstaat.

Wmo-nieuw

- In 2020 hebben de ingezette maatregelen effect gehad op het zorggebruik Wmo-nieuw. Dat lagere niveau blijft in 2021 constant.
- Deze trend wordt verklaard door:
  - Het zorgvuldiger beoordelen van aanvragen door het Sociaal Wijkteam
  - Het beter toepassen van de kaders van de Wmo, en doorgeleiden naar andere wettelijke voorziening (bijvoorbeeld Wet langdurige zorg of Zorgverzekeringswet) als een grondslag hiervoor aanwezig is.
  - De coronacrisis zorgt er waarschijnlijk voor dat inwoners minder snel gebruik maken van zorg.
- In plaats van reguliere of specialistische begeleiding wordt met succes vaker groepsbegeleiding of praktische begeleiding ingezet.
- Er wordt minder vaak PGB ingezet omdat zorg in natura volstaat.

Wmo-klassiek

- We zien een doorlopende stijging van Wmo-klassiek. Met als belangrijkste structurele oorzaken:
  - De vergrijzing, die in Wijchen sterker is dan in Nederland.
  - De aanzuigende werking van het abonnementstarief. Door dit vaste tarief voor de eigen bijdragen aan Wmo-voorzieningen is de Wmo voor inwoners aantrekkelijker dan zelf financieren.
- Om meer grip te krijgen op de uitgaven voor hulp bij het huishouden worden kostenbeheersingsmaatregelen genomen. Vanaf 1 november 2021 geldt een nieuwe richtlijn indicatiestelling huishoudelijke hulp. Ook wordt de toegang versterkt als het gaat om de beoordeling van de eigen kracht.

2: Bezuinigingsmaatregelen 2020

In onderstaand schema geven we aan welke bezuinigingsmaatregelen al zijn ingevoerd en welke nog ingevoerd gaan worden. Dit schema vindt u ook terug in bijlage 2 van het monitorverslag en de lopende bezuinigingsmaatregelen zijn verwerkt door het monitorverslag.

Onderdeel	Bezuinigingsmaatregel	Stand van zaken
Toegang	Aanscherpen afwegingskader SWT	Gerealiseerd
Toegang	Invoeren CTA (consultatie Toetsing en afhandeling) voor SWT	Gerealiseerd

Toegang	Kosten vermindering van dienstverlening (overname personeel MEE Gelderse Poort).	Gerealiseerd
Toegang	Beleid ontwikkelen 'eigen kracht'.	Gerealiseerd
Toegang	Verbeteren en stringenter toepassen van triage	Doorlopend
Toegang	Positionering Wmo en Jeugdwetindicaties in relatie tot andere wet en regelgeving	Doorlopend
Toegang	Basispakket vrij toegankelijke voorzieningen uitbreiden.	Doorlopend
Toegang	Verplicht eerst inzetten van vrij toegankelijk aanbod	Lopend
Toegang	Ontwikkelen steunpunt voor lichte ondersteuningsvragen	In ontwikkeling
Jeugd	Uitbreiden SOH (specialistische ondersteuning huisartsen)	Gerealiseerd
Jeugd	Invoeren budgetplafonds bij regionale contracten (zorg met verblijf)	Gerealiseerd
Jeugd	Verbeteren samenwerking onderwijs waardoor gebruik passend onderwijs en jeugdhulp middelen verbeterd	Doorlopend
Jeugd	Uitbreiding schoolmaatschappelijk werk inclusief 5 gesprekken module	Lopend
Jeugd	Regie op medische verwijzroute	Lopend
Jeugd	Ontwikkelen hybride gezinshuis	In ontwikkeling
Wmo-nieuw	Maximeren begeleiding en dagbesteding	Gerealiseerd
Wmo-klassiek	Nieuw normenkader huishoudelijke hulp instellen	Gerealiseerd
Contractering	Aanpassing verordening Wmo/Jeugdwet	Gerealiseerd
Contractering	Afbakening productniveau en indicatiestelling naar toereikend aanbod	Gerealiseerd
Contractering	Verbetering samenwerking front- en backoffice	Gerealiseerd

Contractering	Aanpassen productbeschrijvingen	Lopend
Contractering	Aanscherpen kwaliteitseisen leveranciers	Lopend
Contractering	Vermindering voorzieningen Wmo en Jeugd	Lopend
Contractering	Wachtljsten niet gebruiken als instrument, maar accepteren dat deze bij het instellen van budgetplafonds kunnen ontstaan	Lopend

3: Aanbevelingen Verweij Jonkers:

In juli heeft uw raad de opdracht gegeven aan Verweij Jonkers om een second opinion uit te voeren op de ingevoerde bezuinigingsmaatregelen en de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen. Kortweg met de vraag of we hiermee op de goede weg zitten en of er nog maatregelen te bedenken zijn we nog niet bedacht hebben voor Wijchen. De conclusie van Verweij Jonkers was dat we goed op weg zijn er geen aanvullende maatregelen te bedenken zijn. Wel benoemen zij aanbevelingen die het college op verzoek van de raad heeft besloten om uit te gaan voeren. In bijlage 2 van het monitorverslag ziet u de aanbevelingen met daarbij vermeld of we ze al of per wanneer we ze gaan uitvoeren.

4: Financieel beeld 2D's 2021

De Nulmeting 2021, middels de Perspectiefnota 2021 in de begroting verwerkt, vormt de actuele begroting Jeugd en WMO nieuw.

Op basis van de gegevens t/m augustus geeft voorliggend monitorverslag een bijgestelde jaareindeprognose. Deze ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

	Begroting 2021	Financieel beeld 2021		
	Begroting 2021	Prognose 2021 (t/m aug)	Verschil 2021	Vorige prognose 2021 (Q1+Q2)
	13,5	14,4	-0,9	14,5
	3,7	3,3	0,4	3,6
totaal 2D's	17,2	17,7	-0,6	18,1
		Blokhuismiddelen 2021	0,55	0,55
		verwacht tekort 2021	-0,01	-0,35

Voor het lopende jaar 2021 verwachten we nu **€ 12k** uitzetting ten opzichte van de actuele begroting (inclusief € 550k dekking vanuit de blokhuismiddelen 2021). Dat is een verbetering ad € 338k t.o.v. de vorige prognose waarin nog een uitzetting van € 350k werd verwacht. Details zijn terug te vinden in de monitorrapportage. Middels continue monitoring en duiding volgen we dit nauwgezet door het jaar heen.

Voorliggende informatie nota heeft *geen* begrotingswijziging tot gevolg. Bijstellingen lopen via de reguliere P&C- cyclus. Genoemde cijfers sluiten een op een aan bij de 4^e rapportage 2021 Wijchen, ook wel de novemberrapportage genoemd.

5: Relevante ontwikkelingen

Hulp bij het huishouden

In september 2021 heeft uw raad ingestemd met een aantal maatregelen om de hulp bij het huishouden betaalbaar te houden. Een van de maatregelen is de introductie van een nieuw normenkader voor de hulp bij het huishouden. Vanaf 1 november wordt het nieuwe normenkader toegepast. We monitoren de effecten van de maatregelen en informeren u hierover voor de zomer 2022.

Perceelgesprekken

In 2021 hebben we 6 perceel gesprekken gevoerd. Hierin hebben we met de leveranciers gesproken over de ontwikkelingen van het zorggebruik, een duiding hiervan, en de gewenste veranderingen dan wel innovatieve vernieuwing. De inhoudelijke verdieping hiervan vindt u in het monitor verslag (bijlage 1)

Leveranciersbijeenkomsten:

In 2021 hebben we zoals gepland 1 bijeenkomst gevoerd in november. Een uitleg hierover vindt u in het monitor verslag (bijlage 1).

Blokhuismiddelen 2021

Via het gemeentefonds hebben we in 2021 de blokhuismiddelen toebedeeld gekregen (totaal € 940k). We zetten deze middelen op drie manieren in.

Preventie lokaal:

- Extra inzet schoolmaatschappelijk werk en jeugdconsulenten bedoeld om via de vijfgesprekken module jeugdige en ouders van een kortdurende ondersteuning te voorzien. Daarnaast krijgen ze hierdoor de ruimte om informatiebijeenkomsten en cursussen te gaan verzorgen. De resultaten zullen we vanaf Q1 gaan beschrijven in het monitor verslag. Nu zitten we in de opstartfase.
- Uitbreiding jongeren werk.
Dit is bedoeld om groepsgerichte ondersteuning te bieden aan jeugdige in samenspraak met onderwijs en schoolmaatschappelijk werk. Ook hiervan zullen we de resultaten in het volgend monitorverslag gaan opnemen
- Uitbreiding SOJ (specialistische ondersteuning jeugd). Dit is bedoeld om kortdurende ondersteuning te bieden aan jeugdige waarbij er sprake is van GGZ-problematiek. Ook zijn zij beschikbaar voor huisartsen voor consultatie en advies. Een evaluatie van de opgehoogde uren vindt plaats eind november. Deze resultaten zullen we in het volgende monitor verslag beschrijven.

Regionale inzet:

Gezamenlijk geven we uitvoering aan de volgende onderdelen:

1. De onderbouwing en concretisering van de regionale inzet in 2021 en 2022 voor het versterken van de consultatiefunctie GGZ ten behoeve van de lokale toegang Jeugd;

2. De onderbouwing en concretisering van de regionale inzet voor het voorkomen en verminderen van wachttijden voor de regionaal ingekochte specialistische jeugdhulp voor kinderen in onze regio, conform volgende doelen:
  - a. Versterken van de doorzettingsmacht en maatwerkoplossingen op complexe casuïstiek;
  - b. Versterken van de monitoring en data-gestuurd werken en de contractsturing specialistische jeugdhulp;
  - c. Versterken van het aanbod voor acute en complexe casuïstiek om wachttijden voor specialistische jeugdhulp te verminderen.

Ook deze onderwerpen bevinden zich in een opstartfase we zullen resultaten hiervan opnemen en blijven volgen in het volgende monitor verslag. Omdat de uitvoering grotendeels ook in 2022 zal plaatsvinden, hevelen we het restantsaldo 2021 over naar 2022 (conform regionale afstemming).

Demping overschrijding jeugdhulp:

Een deel van de middelen (€ 550k) gebruiken we in 2021 om de overschrijding op het onderdeel Jeugd te dekken.

Coronamiddelen jeugd en Wmo 2021

Het Rijk heeft middelen beschikbaar gesteld als compensatie vanwege de effecten van de Coronamaatregelen. Deze middelen zijn geormerkt voor specifieke doeleinden. Voor jeugd dienen de middelen gebruikt te worden voor het perspectief van de jeugd, extra begeleiding kwetsbare groepen, inzet jongerenwerk, mentale ondersteuning van de jeugd, activiteiten/ontmoetingen jeugd en bestrijden eenzaamheid bij ouderen. Voor de Wmo gaat het om het organiseren van activiteiten in het kader van eenzaamheid, mantelzorgondersteuning en meedoen en ontmoeten. De middelen worden ingezet in samenwerking met de lokale verenigingen en de welzijnsorganisatie MeervoorMekaar.

Het college heeft ingestemd met de besteding van corona gelden op de volgende onderdelen:

Corona steunpakket	Wet	Budget (in euro's)
Extra begeleiding kwetsbare groepen (compensatie Corona)	Wmo	91.000
Bestrijden eenzaamheid ouderen (compensatie Corona)	Wmo	94.000
Perspectief Jeugd en jongeren (compensatie Corona)	Jeugd	75.000
Jongerenwerk Jeugd (compensatie Corona)	Jeugd	26.000
Mentale ondersteuning Jeugd (compensatie Corona)	Jeugd	22.000
Activiteiten en ontmoetingen Jeugd (compensatie Corona)	Jeugd	15.000
	Totaal	323.000

Alle onderdelen bevinden zich in de opstartfase. In een volgende monitor rapportage zullen we op de ontwikkelingen en resultaten terugkomen. Ook hier geldt: omdat de uitvoering grotendeels ook in 2022 zal plaatsvinden, hevelen we het restantsaldo 2021 over naar 2022 via de coronareserve.

6: Relevante beleidsontwikkelingen **Iedereen doet mee**

Sinds 2016 geldt het VN-verdrag handicap in Nederland. Het doel van dit verdrag is het verbeteren van de positie van mensen met een beperking. Onderdeel van dit verdrag is de verplichting om een Lokale Inclusieagenda te formuleren en uit te voeren. Dit gebeurt in samenwerking met mensen met een beperking en/of hun vertegenwoordigers. De Werkgroep 'Iedereen doet mee' heeft de afgelopen tijd hard gewerkt aan de 'Iedereen

doet mee' agenda. Deze agenda is dit najaar aangeboden aan het college en gaat nu naar de Raad.

Mantelzorgonderzoek

Op dit moment voert MantelzorgNL een breed onderzoek uit in Wijchen om de behoefte van mantelzorgers aan ondersteuning in beeld te brengen. Wij hopen via dit onderzoek inzicht te krijgen aan de behoefte aan bijvoorbeeld respijtzorg en de mantelzorgwaardering. De uitkomsten gebruiken wij om het mantelzorgbeleid te herijken.

Er is een beperkt aanbod van logeermogelijkheden in Wijchen en de regio Nijmegen voor (jonge) dementerenden. Vooruitlopende op de uitkomsten van het onderzoek ondersteunen wij de pilot die het Odensehuis momenteel uitvoert met een logeerarrangement.

GGZ in de wijk

Wijchen bereidt op dit moment de invoering van een WijkGGZteam voor. Dit team kan inwoners (kortdurend) ondersteunen. Daarnaast geeft het team advies aan het Sociaal Wijkteam, Regieteam en huisartsen. In het team zit kennis over ggz problematiek, licht verstandelijke beperkingen en verslaving. Behalve maatschappelijk hulpverleners (Wmo) zit er ook een psychiatrisch verpleegkundige van Pro Persona in het team. De combinatie van Wmo zorg en behandeling heeft meerwaarde voor inwoners met een ernstig psychiatrische aandoening (EPA). We willen met het WijkGGZteam overlast en crisissen voorkomen.

Lokaal Preventieakkoord en Lokaal Sportakkoord

Wijchen heeft zowel een Lokaal Preventieakkoord als een Lokaal Sportakkoord gesloten met inwoners, verenigingen en maatschappelijke partners. Hiermee stimuleren we gezonde leefstijl, bewegen en sport, want door te zorgen dat inwoners gezond blijven voorkomen we dat zorg op een later moment nodig wordt.

Nationaal Programma Onderwijs

Eerder dit jaar lanceerde het kabinet het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Het kabinet stelt 8,5 miljard euro beschikbaar voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs. Elke school krijgt vanaf komend schooljaar geld om leerlingen heel gericht te helpen, ook op sociaal-emotioneel gebied. Scholen voeren op een zogenaamde 'schoolscan' uit. Dit is een probleem- en behoefteanalyse op leerling- en schoolniveau. Op basis daarvan hebben de scholen een onderbouwde keuze gemaakt op welke interventies zij gaan inzetten. Dit hebben zij beschreven in hun school scans. In het bestuurlijk overleg met onderwijs kinderopvang en bibliotheek hebben besproken hoe de NPO-middelen door onderwijs en gemeente worden ingezet. Dit is een samenhangend programma geworden. Dat programma zal lopen in de schooljaren 2022 en 2023. Vanuit de gemeentelijke middelen is er een extra inzet vanuit Schoolmaatschappelijk werk en jeugdconsulenten. Ook zijn er extra middelen voor leesbevordering aan de bibliotheek toegekend. Dit is middels een beslisnota door het college beschikt en wordt op een separate manier verantwoord en gevolgd.